

Översilningsäng

Bakgrund

Översilning, eller "ängavattning", förekom i Skåne redan under medeltiden men fick sin stora utbredning först under senare hälften av 1800-talet. Ängavattningen gick till så att man, med hjälp av ett system av dämmen och diken, förde ut vatten över ängen. På många håll vattnade man ängar eller betesmarker för att motverka uttorkning eller för att förlänga vegetationsperioden. I Skåne var det primära syftet emellertid normalt att gödsla marken och därigenom undvika en utarmning på växtnäring, men torrår kunde också här bevattningseffekten vara av betydelse.

Enligt vissa uppgifter fanns en översilningsäng på Hörjelgården några år in på 1900-talet. Området utnyttjades sedan som åker och därefter som gödslad betesmark. 1987 omfördes området till ogödslad äng med årlig slåtter. Sedan 1988 översilas en del av ängen under perioden slutet av mars till mitten av maj. Översilningen pågår i cirka 5 dygn, varefter ängen får torka upp lika länge före nästa översilning. Då det numera inte är möjligt att dämna, pumpas istället vatten upp i huvudtillloppskanalen med en elektrisk pump.

Då ängsskötseln inleddes var området flora tämligen trivial med engelskt rajgräs (*Lolium perenne*), timotej (*Phleum pratense*) och maskros (*Taraxacum Ruderalia*) som dominanter, utom i södra delen som dominerades av ängskavle (*Alopecurus pratensis*). I ett försök att påskynda utvecklingen mot en mer divers ängsflora, plöjdes i slutet av 1980-talet några mindre ytor upp. Artrikt ängshö från Kungsmarken öster om Lund spreds ut över den bara jorden.

Forskningsprojekt

Inom fasta provytor studeras vegetations- och produktionsförändringar orsakade av 1. övergången från gödslad betesmark till ogödslad slåtteräng, 2. översilningen, 3. upplöjningarna och spridningen av ängshö, samt olika kombinationer av dessa åtgärder.

Alla vegetations- och skördeanalyser har utförts i samband med slåttern i juli månad.

Vegetationsanalyserna har gjorts med täckningsgradsbedömning i en sjugradig skala.

Hittills uppnådda resultat i korthet

Normalår finns ingen skillnad i höproduktion mellan ytor som översilas och ytor som ej nås av översilningen, medan under år med vårtorka de översilade ytorna producerar mer. Någon gödslingseffekt är alltså inte märkbar, kanske beroende på att näringshalten i marken i utgångsläget var förhållandevis hög. Däremot undviks, tack vare bevattningen, en tillbakagång i produktion under torrår. Slåtter istället för bete, samt upplöjning och utspridning av artrikt ängshö, har inneburit en betydande ökning av artantalet. I utgångsläget var artantalet kärlväxter per kvadratmeter 16-21, efter fem år 30-35 och efter 11 år 25-30.

Fyra gräs, två halvgräs och 21 örter som inte fanns i översilningsängen när försöken började, har hittills etablerats med hjälp av hö från Kungsmarken. Några exempel är: darrgräs (*Briza media*), rödklint

(*Centaurea jacea*), brudbröd (*Filipendula vulgaris*), rotfibbla (*Hypochoeris radicata*), åkervädd (*Knautia arvensis*), vildlin (*Linum catharticum*), jungfrulin (*Polygala vulgaris*), gullviva (*Primula veris*), ängsskallra (*Rhinanthus minor*) och ängsvädd (*Succisa pratensis*). Etableringen har, för flertalet arter, varit bättre i ej översilade än i översilade ytor.